

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'רכו

ערב שבת קודש
פרשת בא
ג' בשבט התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ג' בשבט ה'תשע"ח - י' בשבט ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ג' בשבט	הלכות נזירות פרק ו-ח.	הלי שבת פרק ז.	מל"ת רה. רו. רח. רז.
ש"ק	ד' בשבט	פרק ט-י. הלכות ערכין וחרמין.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מ"ע צג. קיד.
א'	ה' בשבט	פרק ב-ד.	פרק ט.	מ"ע קטו. קטז. קיז.
ב'	ו' בשבט	פרק ה-ז.	פרק י.	מ"ע קמה. מל"ת קי.
ג'	ז' בשבט	פרק ח. תהי ידך וגו'. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלכות כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יא.	מל"ת קיא. רטו.
ד'	ח' בשבט	פרק ג-ה.	פרק יב.	מל"ת רטז.
ה'	ט' בשבט	פרק ו-ח.	פרק יג.	מל"ת ריז. ריח.
ו'	י' בשבט	פרק ט-י. הלכות מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מל"ת מב. מ"ע קכ. מל"ת רי.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד'	120 ד' לפני הזריחה	
5.28	5.02.0	12.22	11.52	9.15	6.49	5.47	5.25	4.38	ו', ג' בשבט
5.29	5.03.0	12.22	11.52	9.15	6.48	5.47	5.25	4.37	ש"ק, ד' בשבט
5.30	5.03.9	12.22	11.52	9.14	6.48	5.47	5.25	4.37	א', ה' בשבט
5.31	5.04.8	12.23	11.53	9.14	6.48	5.47	5.25	4.37	ב', ו' בשבט
5.31	5.05.7	12.23	11.53	9.14	6.47	5.46	5.24	4.37	ג', ז' בשבט
5.32	5.06.6	12.23	11.53	9.14	6.47	5.46	5.24	4.37	ד', ח' בשבט
5.33	5.07.6	12.23	11.53	9.14	6.46	5.46	5.24	4.36	ה', ט' בשבט
5.34	5.08.5	12.24	11.54	9.14	6.46	5.45	5.23	4.36	ו', י' בשבט

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
	צה"ש	צה"ש	צה"ש	צה"ש
הדה"נ	הדה"נ	הדה"נ	הדה"נ	הדה"נ
בא	4:26	4:40	4:30	4:44
בשלה	4:32	4:46	4:36	4:50

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

פקס: 03*9606169 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

7474*ISSN 0793

הנשיא דואג לכל יהודי במסירות נפש

שלושים שנות נשיאותו של כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע התאפיינו במסירות נפש • העניין ד"פרחה נשמתן" היה בשמיעת דיברות שאינם בכלל "ייהרג ואל יעבור" • הנהגה של מסירות נפש למען כל יהודי קיימת אצל הנשיא עוד לפני הנשיאות שלו, בדומה למשה רבנו תיכף משנולד • השפעת הנשיא מתעצמת לאחר הסתלקותו, באופן ד"מעלין בקודש" בעילוי אחר עילוי"

ב. ובהקדם דיוק הלשון "נשיא דורנו"⁵:
אע"פ שלכאורה הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא חב"ד, היינו, שענינו הי' לעסוק בענינים השייכים לחב"ד - הרי ראו בפועל מהרגע הראשון שקיבל את הנשיאות, שמצב היהדות (בד' אמות הקרובים אליו, שבזה נכללת כל המדינה) (שנחשבת כד' אמות)⁶ שבה הי' אז רוב מנין ורוב בנין - הן בכמות והן באיכות - של עם ישראל) הי' תלוי בהתעסקותו בענינים שהתמסר לפעול בהם מתוך מס"נ.
וכידוע לכל אלו שיודעים (מעצמם או ששמעו) אודות תקופת הימים ההם - בשנת תר"פ, שאז קיבל את הנשיאות, שמצב היהדות הי' אז באופן שעל כל צעד וצעד היו זקוקים לעבודה ופעולה באופן של מס"נ דוקא, ולא רק מס"נ בכח, אלא מס"נ בפועל⁷.

ולכל לראש - עצם ענין קבלת הנשיאות על תנועה שענינה להפיץ את היהדות וכל עניניו, במדינה כזו שעמדה תחת ממשלתם של אלו שהסיתו אותם להלחם נגד היהדות - הרי זה כבר ענין של מס"נ בפועל.

א. בנוגע להתוועדות זו - הנה אע"פ שישנו עניין בפני עצמו של "מלוה מלכה", "סעודתא דדוד מלכא משיחא"¹, ועד שישנו סימן שלם בשו"ע² שמדבר במיוחד אודות הענין דמוצאי שבת וסעודת מלוה מלכה שבה, ובלשון רבינו הזקן בשו"ע שלו³: "יסדר אדם שולחנו במוצאי שבת .. כדי ללוות את השבת ביציאתו דרך כבוד כמו בכניסתו . . . כדרך שמלווין את המלך"⁴ - הרי ענין זה ישנו בכל מוצאי שבת;

ואילו הענין המיוחד במוצאי ש"ק זה, שבגללו התאספנו, הוא - היותו מוצאי שבת של יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

(1) סידור האריז"ל בכוונת הבדלה ומוצ"ש. פע"ח שער השבת פכ"ד.

(2) ארי"ח ס"ש.

(3) שם ס"א.ב.

(4) ולהעיר מלשון אדה"ז לעיל מיני' (סרס"ב ס"ד) בנוגע לכניסת השבת: "כיוצא לקראת המלך .. בואו ונצא לקראת שבת המלכה", שמביא ב' הלשונות "מלך" ו"מלכה", והרי ידוע שכל תיבה שבשו"ע היא מדוייקת ומתאימה ונוגעת בפועל הן בנוגע לנגלה והן בנוגע לפנימיות התורה, "נשמתא דאורייתא" (ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א שבת תשכ"ח בתחלתה (תו"מ חנ"ב ע' 29). וש"נ. לעיל ע' 28).

(5) ראה גם שיחת יו"ד שבת תשכ"ב בתחלתה (תו"מ חל"ג ע' 18 ואילך). תו"מ חמ"ז ע' 156 ואילך.

(6) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח סוסשצ"ו. וש"נ.

(7) ראה גם שיחת יו"ד שבת תשי"ז ס"ז (תו"מ ח"ט ע' 27). וש"נ.

אמרו חז"ל¹¹ ש"על כל דיבור ודיבור פרח נשמתן", ואין מאמר רז"ל יוצא מידי פשוטו – "פרחה נשמתן" כפשוטו, ועד שחכמינו ז"ל מספרים שהי' צורך להחזירן להם ע"י "טל של תחי", שעל ידו תהי' תחיית המתים בקרוב ממש, כשיקויים היעוד¹² "והקיצו ורננו שוכני עפר", והוא בתוכם. והענין ד"פרחה נשמתן" הי' "על כל דיבור" – לא רק על הדיבור ד"אנכי הוי' אלקיך" ו"לא יהי' לך"¹³, שעליהם ישנו חיוב של מס"נ ע"פ דין, אלא גם על שאר הדברות, ואפילו הדברות האחרונות, "לא תחמוד" ו"לא תתאוה"¹⁴, שלכאורה ע"פ דין אין בהם הענין של מס"נ (שהרי אין זה משלש העבירות שבהם ישנו החיוב יהרג ואל יעבור¹⁵), ועד שיש שפוסקים שאסור למסור נפשו על ענינים אלו¹⁶ – הנה במעמד הר סיני הראו את הדרך שגם על דברות אלו "פרחה נשמתן".

אבל זוהי הדרך של יחידי סגולה – שלא רק כשמדובר אודות "אנכי הוי' אלקיך" ו"לא יהי' לך אלקים אחרים", אלא גם כשמדובר אודות "לא תחמוד" ו"לא תתאוה", הולכים תמיד באותה תנועה; יהי' מה שיהי' – צריכה להתמלא השליחות העליונה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, ועוסקים באותו רעש ("שטורעם") ובאותה מסירות נפש בענינים גדולים וענינים כלליים כמו בענינים פרטיים וקטנים, לפי ערך, ואפילו בפרטי פרטים, ועד אפילו בנוגע ל"ערכתא דמסאנא"¹⁷.

וטעם הדבר – לפי שאצלם כל עשרת הדברות הם "בדיבור אחד"¹⁸ לא רק מלכתחילה, אלא גם בסוף לא הוצרכו להתפרט לעשרה דברות נפרדים, כמו אצל משה רבינו, שגם את עשרת הדברות בפרטיות שמע בבת אחת¹⁹.

ובהתאם לכך היתה גם אצלם ההנהגה בפועל, כמו אצל בעל ההילולא, שכל הענינים במשך

וזו היתה הנקודה שחדרה את כל שלושים שנות נשיאותו, מתר"פ עד תש"י, בכל הגלויות שבהן עבר ממדינה למדינה כו' – שהיו חדורות כולן בנקודה שהייתה ברגע הראשון של קבלת הנשיאות: נקודת המס"נ⁸.

וכאמור – מס"נ בפועל, שכן, מס"נ בכח – יש לכל אחד מישראל, ובשלימות, בכל מעמד ומצד שיהי', אלא שזהו רק בכח, ובא בגלוי רק בזמן מן הזמנים, במקרים מיוחדים, ואלו שעומדים בדרגא נעלית יותר, הרי זה אצלם בפועל בזמנים תכופים יותר; ואילו כאן מדובר אודות תקופה שלימה של שלושים שנה, שחדרה במס"נ!

ובזה גופא – לא רק בעת העבודה במקום כזה שאין ברירה אחרת לפעול החזקת היהדות מלבד ע"י מס"נ, אלא גם כשנמצאים במדינת הרווחה, ששם יש ברירה לכאורה שתהי' העבודה ע"פ טעם ודעת, חשבון ומדידה והגבלה, שגם באופן כזה יכולים לפעול גדולות ונצורות, לא רק בביסוס והחזקת היהדות, אל גם בהפצת היהדות באורך וברוחב ובעומק – הנה אפילו במדינות אלו, התחיל כבר ברגע הראשון לעבוד בכל הענינים מתוך מס"נ בפועל:

ברגע הראשון ברדתו לארצות-הברית – שבה היו עשר השנים האחרונות בעלמא דין – הכריז כבר שבא לכאן כדי להפיץ עניני יהדות, ולעשות מארה"ב מקום תורה, ולשלול את ה"הנחה" ש"אמעריקא איז אנדערש"⁹, כיון ש"אלקים¹⁰ ישן הוא"...

– שכן, למרות שהתורה היא אמנם דבר ישן ("א אלטע זאך") שניתן במעמד הר סיני, הרי היא באינתה ובתקפה בכל מקום – ועסק בזה מתוך מס"נ בפועל – כפי שראו, שלא התחשב במצב הגופני, ששלל אפשריות של עבודה כזו, מבלי לסכן את כללות בריאות הגוף ונפש הטבעית.

ג. ולהעיר, שאופן העבודה מתוך מס"נ בכל המצבים – מודגש במעמד הר סיני:

(8) ראה גם לקו"ש חט"ז ע' 142. ח"ח ע' 303 ואילך. חל"ג ע' 168.

(9) ראה סה"ש תש"ו ע' 53. וש"נ.

(10) ראה גם שיחת י"ד שבט תשכ"ג סמ"ז (תו"מ חל"ו ע' 143).

וש"נ.

(11) שבת פח, ב.

(12) ישע"י כו, יט.

(13) יתרו כ, ב"ג. ואתחנן ה, ר"ז.

(14) יתרו שם, יד. ואתחנן ה, ר"ז.

(15) סנהדרין עד, א. רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ה.

(16) רמב"ם שם ה"ד.

(17) סנהדרין שם, רע"ב.

(18) מכילתא ופרש"י יתרו שם, א.

(19) השיטות באופן אמירת ושמיעת עשה"ד – ראה תו"ש ליתרו

שם אות ח', ובמילואים לשם פ"ג.

וסוללים את "דרך המלך", מלכו של עולם, לצאת בקרוב מהחושך כפול ומכופל של הגלות, ולילך קוממיות לארצנו, לקבל פני משיח צדקנו, ובעגלא דידן.

* * *

ה. דובר לעיל, שכיון שנקודת החיים של בעל ההילולא היתה הנקודה של מס"נ, שהיא למעלה מחלוקות וחשבונות מדידות והגבלות, לכן לא הי' חילוק בענין המס"נ בין "ערקתא דמסאנא" לענין שהוא מד' העבודות של ע"ז בפועל²⁸, ובנוגע לכל הענינים מסר נפשו עבור כל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם, בכל הקשור לקיומם בגשמיות וברוחניות גם יחד.

וכאמור לעיל, שזו היתה הנהגתו מיד מהרגע הראשון להנשיאות שלו ופעולותיו בפועל, בתקופה שבה נדרשה מס"נ - שמסר נפשו הן בהנוגע לחיים הרוחניים של בני" במדינה ההיא (שבה הי' אז רוב מנין ורוב בנין של כל עם ישראל) שיהיו בדרך התורה והמצוה, ש"הם חיינו ואורך ימינו"²⁹, והן בהנוגע לחיים הגשמיים בפשטות, בעניני פרנסה והסתדרות וכו' וכו'; וכך נמשך גם עד לסיום תקופת שלושים שנות נשיאותו, אע"פ שאז הי' כבר במדינת הרוחה - שגם אז היתה כל עבודתו באופן ומתוך תנועה של מס"נ.

ומזה מובן גם בנוגע לכללות ימי חייו בחיים חיותו בעלמא דין, גם לפני זמן הנשיאות שלו - ע"ד מ"ש אודות רועה ישראל ורעיא מהימנא הראשון, "ומשה הי' רועה"³⁰, ואיתא במדרש³¹ ש"כל מי שכתוב בו הי' מתוקן לכך", היינו, שתיכף משנולד הי' ממונה וראוי ומוכן להיות "רועה", אע"פ שבפועל הי' זה שמונים שנה לאח"ז, שכן, סופו מעיד על תחילתו, ועד"ז בנדו"ד, שההנהגה במשך שלושים שנות נשיאותו היא באופן ש"משה הי' רועה", שמתחילתו הי' מתוקן לכך.

ו. [...] הענינים האמורים לעיל הם בנוגע לפעולתו של בעל ההילולא, ובנוגע לנתינת כח שיוכלו

כל שנות נשיאותו - "ויהי בשלשים שנה"²⁰ - היו חדורים בנקודה של מס"נ בפועל ממש, שבה לא שייך חילוקים וחשבונות, מדידות והגבלות.

ד. ובנוגע לענינו:

נוסף על הנקודה הפנימית שמדובר אודות נשיא חב"ד - מדובר גם אודות נשיא דורנו, אבל באופן שהיותו נשיא כל הדור כולו הוא ע"י היותו נשיא חב"ד, כך, שההתחלה היא בענין המס"נ (כנ"ל), אבל אין זה נשאר בענין המס"נ בלבד, אלא נמשך בחכמה בינה דעת, בהבנה והשגה, ועי"ז נקבעת דרך בחיים, באופן שכל עניניו בחיים, מאכלו ומשקו וכל עשר הענינים שהרמב"ם מונה בהלכות דעות²¹, יהיו באופן ש"בכל דרכיך דעהו"²² - להמשיך אלקות בכל עניניו.

וזוהי הדרך שבה הלך בעל ההילולא בעצמו, ועל מנת לסלול את הדרך עבור כל אחד מאנשי הדור שיוכל לילך אחריו בדרך אשר סלל לנו - שמתוך הרווחה ומתוך עושר ברוחניות ובגשמיות גם יחד, יוכל לעמוד כח המס"נ בגלוי, שאז נעשים כל הענינים מתוך חיות והתלהבות יתרה ופנימיות עמוקה יותר, ובדרך ממילא הרי זה בא בהרחבה ובלי גבול, כיון שאצלו הרי זה גם ללא מדידה והגבלה.

ומובן גם שהנהגה כזו מסירה את כל המחיצות וחילוקי הדרגות בין בני" - אם שייכים לחב"ד, לחג"ת או לנה"י, או בלשון הכתוב²³: "ראשיכם שבטיכם", עד לדרגא הכי תחתונה ד"חוטב עציץ", ו"שואב מיימך" - שכולם נצבים, כפירוש המדרש²⁴: "חיים וקיימים", ובאופן ד"נצב מלך"²⁵, שאין עליו שום הגבלות - "אמר מלכא עקר טורא"²⁶.

וכך הולכים בדרכיו ואורחותיו אשר הורנו באופן ד"נצח סלה ועד"²⁷, מתוך התגברות על כל הקשיים וכל הנסיגות מבפנים ומבחוץ, ועד לנצחון גמור על כל הענינים של העולם והסתר ומדידה והגבלה,

(20) יחזקאל א, א. וראה גם תר"מ ח"כ ע' 155. וש"נ.

(21) רפ"ה.

(22) משלי ג, ו. וראה רמב"ם שם ספ"ג.

(23) ר"פ נצבים.

(24) שמו"ר רפמ"ד. במדבר פט"ז, כד. תנחומא שלח יג. ועוד.

(25) מלכים א כב, מח. וראה אוה"ת נצבים ע' א'רא ואילך.

(26) ראה ב"ב ג, ב.

(27) ראה תניא אגה"ק סז"ך (קמו, א).

(28) ראה רמב"ם הל' ע"ז פ"ג ה"ג.

(29) נוסח התפלת ערבית - ע"פ לשון הכתוב ס"פ נצבים.

(30) שמות ג, א.

(31) שמו"ר פ"ב, ד.

ולכל לראש – מתחיל כל ענין מהתורה, ש"היא חיינו ואורך ימינו" – לא רק חיים בעוה"ב, אלא חיים כפשוטם, כמוכן מהמענה של ר"ע על השאלה היתכן שמעמיד את עצמו בסכנה ועוסק בתורה בניגוד לגזירת המלכות: "משל .. לשועל שהי' מהלך על גב הנהר ורואה דגים . . ומה במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו עאכו"כ, אף אנחנו, עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה כי הוא חייך ואורך ימיך כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכו"כ³⁸, שמזה מובן, שהתורה נותנת חיים גשמיים (אלא שלאח"ז צ"ל גם ה"קמח" שבא ע"י התורה – אם אין תורה אין קמח"³⁹).

ולכן מבאר רבינו הזקן באגרת הקודש האמורה (סימן ז"ך וביאורו), שלאחרי ההסתלקות, יכולים לקבל תורה, הארות והשפעות רוחניות מהצדיק – שחיינו אינם חיים בשריים, אלא חיים רוחניים, אמונה יראה ואהבה (ככל פרטי הראיות וההוכחות שמביא על זה) – באופן נעלה יותר מכמו בשעה שהיתה נשמת הצדיק בגופו, שאז היו יכולים לקבל רק על-ידי הגוף וההגבלות של נפש ורוח כו', משא"כ לאחרי ההסתלקות יכולים לקבל ללא מדידות והגבלות.

ז. ונוסף על הענין האמור שמתחיל מרגע ההסתלקות – ישנו ענין נוסף כעבור עשרים שנה (כדלקמן).

וע"פ האמור כמ"פ⁴⁰, שכל ענין בפנימיות ונסתר דתורה, יש לו רמז או אפילו הוראה ברורה בנגלה דתורה – מציינו ענין מיוחד בנוגע לעשרים שנה אצל שמשון, שהי' מהשופטים בישראל (כדלקמן ס"ח).

ובהקדמה – שבין השופטים שהיו המוציאים ומביאים של כל ישראל, כמ"ש⁴¹ "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", להבדיל "בין דם לדם בין דין לדין גו' דברי ריבות בשעריך"⁴² – היו כו"כ דרגות וענינים, אבל ישנו שופט אחד ששמו "שמשון",

להתנהג בדרכיו, במשך חיים חייתו בעלמא דין; ונוסף לזה, ישנו גם המעמד ומצב שלאחרי ההסתלקות, שאודותיו מדבר רבינו הזקן באגרת הקודש סימן ז"ך וביאורו.

ובהקדמה – שבודאי לא עזב צאן מרעיתו ח"ו, אלא ממשיך למלא תפקידו ושליחותו, כדברי הגמרא במסכת סוטה³², בנוגע לרועה נאמן הראשון של ישראל: "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש" (במרום³³), והיינו, שאפילו לאחרי ההסתלקות עומד משה ומשמש להגן על ישראל,

ולא רק על צדיקים גמורים, חסידים גדולים, או אפילו על בינונים, אלא כמוכן מהמשך דברי הגמרא: "ויקבור אותו .. מול בית פעור"³⁴ . . מפני מה נקבר משה אצל בית פעור, כדי לכפר על מעשה פעור, וכמבואר בתוס', ש"בכל שנה ושנה . . באותו פרק (שחטאו ישראל) בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון, וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע, שמשה רבינו שקעו כו", והיינו, שאפילו כשמדובר אודות אלו שהיתה להם שייכות ל"פעור" [ע"ז בזוי', שאין לה מקום אפילו בשכלו של גוי, כמסופר בגמרא³⁵ אודות גוי' שהיתה יכולה להבין את כל עניני ע"ז, מלבד הע"ז של "בעל פעור"], ובאופן שעדיין "לא הטהרנו ממנו"³⁶ – עומד משה ומשמש במרום להגן גם עליהם, שלא זו בלבד שלא זייק להם, אלא שיהי' "חוזר ושוקע".

ועאכו"כ עתה, כמבואר בספרים³⁷ שקליפת ע"ז בטלה לפני זמן רב, ולכן בטלו גם כל שאר הענינים הקשורים בזה (ורק בגלל שישנה מציאות העולם בכל הפרטים, יש באיזו פינה נדחת גם קליפה זו), ועיקר הברורים הם בשאר הענינים, כך, שהעבודה היא בנקל יותר – הרי בודאי ש"עומד ומשמש במרום", להמשיך כל טוב למטה מעשרה טפחים, עד לכל טוב גשמי.

(32) יג, סע"ב.

(33) זח"א קלג, א. וראה הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש בתחלתה (ד"ה דע כי כל).

(34) ברכה לד, ו.

(35) סנהדרין סד, א.

(36) יהושע כב, יז.

(37) ראה לקו"ת ואתחנן ד, סע"ג ואילך. ה, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

(38) ברכות סא, ב.

(39) אבות פ"ג מ"ז.

(40) ראה גם לעיל ריש ע' 55. וש"נ.

(41) ר"פ שופטים.

(42) שם יז, ח.

בגלוי, שהרי שם הוי' פירושו שהוא "הי' הוה ויהי' כאחד"⁵⁰, וגם הוי' מלשון מהוה⁵¹. וכפי שמוסיף רבינו הזקן בשער היחוד והאמונה⁵², ש"הי' דמשמשת על הפעולה שהיא בלשון הוה ותמיד", והיינו, שאין זה ענין שהי' בעבר, אלא בכל רגע ורגע הוא "הי' הוה ויהי' כאחד", ובכל רגע ורגע הוא מהוה מחדש את כל העולמות כולם מאפס ואין המוחלט, כמאמר⁵³ "המחדש בטובו . . תמיד מעשה בראשית", בארוכה בשער היחוד והאמונה. אבל שם אלקים, שהוא לשון כח וחוזק, ע"ש היותו בעל היכולת ובעל הכחות כולם (כמבואר בטור ושולחן ערוך⁵⁴ בנוגע לכוננת נוסח הברכות) – הוא בדוגמת ענין ה"מגן", כיון שאינו שם שמיוחד אף ורק להקב"ה, שהרי מצינו שגם דיינים נקראים בשם "אלקים", כמו⁵⁵ "עד האלקים יבוא דבר שניהם", ומה שהקב"ה נקרא אלקים, כמו בפסוק⁵⁶ "אלקים נצב בעדת איל", הרי זה לפי שהוא מהמקור שממנו באים כל הכחות כו'; וכיון שהקב"ה ברא את העולם באופן ש"מה רבו מעשיך"⁵⁷ ו"מה גדלו מעשיך"⁵⁸ – לכן שם "אלקים" הוא לשון רבים⁵⁹, ע"ש "מה רבו מעשיך". ובהתאם לכך הנה גם בהנהגת (בנ"י בכלל ו) השופטים (בפרט), יש אופן הנהגה שהיא בדוגמת "מגן" על השמש, היינו, לא כפי ש"מוציא חמה מנרתקה"⁶⁰, אלא כפי שהשמש נמצאת בתוך המגן ונרתק; אך מעלתו המיוחדת של שמשון – שנקרא "על שמו של הקב"ה . . שמש . . הוי'" – שאצלו הי' הסדר, שגם כאשר ראה אותו פלשתי שהולך ברחוב, ראה את הקב"ה כפי שנקרא "שמש הוי'", ללא מגן ונרתק!

ואיתא בגמרא במסכת סוטה⁴³ ש"על שמו של הקב"ה נקרא, שנאמר⁴⁴ כי שמש ומגן ה' אלקים". והענין בזה:

המשמעות של קריאת השם היא – שזהו הענין שכל העולם כולו ראה בו, ולכן נקרא בשם זה. וכיון שנקרא על שמו של הקב"ה, ו"שמה מילתא היא"⁴⁵ – הרי מובן שהסיבה לכך היא מפני שענינו הי' להמשיך ולגלות את שמו של הקב"ה בכל מקום. ובעצם הרי זה תקפידו של כל שופט, אלא, שיש שופטים שכל העולם ראה אצלם מעלות שונות – אדם גדול, מנהיג גדול ושופט גדול, שעושה כל עניני צדק ויושר וכו' (ועל שם זה נקראו בשמות שונים), אבל אין זה באופן שאין דרך אחרת לקרותו בגלוי מלבד "על שמו של הקב"ה"; כדי להגיע למסקנא זו, יש צורך לחשוב ולהתבונן מדוע מתנהג ופוסק באופן כך. וכפי שמצינו אפילו בנוגע לשלמה, עליו נאמר⁴⁶ "ישב על כסא הוי'", שע"י המשפט של שתי הנשים, "ראו כי חכמת אלקים בקרבו"⁴⁷.

אבל שמשון – "על שמו של הקב"ה נקרא": כל מי שראה אותו, יהודי, או להבדיל פלשתי, קראו "שמשון", על שמו של הקב"ה – "שמש (ומגן) הוי' (אלקים)".

כלומר: הקב"ה נקרא בשם הוי', וגם בשם אלקים. ומזה נמשך בעולם הענין ד"שמש" והענין ד"מגן". ומזה מובן שמעלתו של שמשון שנקרא ע"ש "שמש הוי'" – היא בדוגמת מעלת שם הוי' על שם אלקים: שם הוי' – הוא שם העצם, שם המיוחד ושם המפורש⁴⁸, משא"כ שם אלקים הוא משבעה שמות שאינם נמחקים⁴⁹, אבל לא שם העצם, שם המיוחד ושם המפורש.

וזהו "שמש הוי'" – ששם זה מורה על אלקות

(50) זח"ג רנו סע"ב. פרדס ש"א פ"ט. שער היחוד והאמונה פ"ז (פב,א). שו"ע או"ח רס"ה.

(51) זהו ופרדס שבהערה הקודמת.

(52) רפ"ד.

(53) נוסח ברכת "ויצור".

(54) או"ח ס"ה.

(55) משפטים כב, ח.

(56) תהלים פב, א.

(57) שם קד, כד.

(58) שם צב, ו.

(59) ראה גם פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

(60) נדרים ח, סע"ב. וש"נ.

(43) יד"ד, א.

(44) תהלים פד, יב.

(45) ראה ברכות ז, יב. יומא פג, ב. זהר ח"א ו, סע"א. ח"ב קעט, סע"ב. ועוד. וראה גם אגרות קודש חלק א סוף עמוד רפח ואילך.

לקוטי שיחות חלק ו סוף עמוד 35 ואילך. וש"נ.

(46) דברי הימים א' כט, כג.

(47) מלכים א' ג, כח.

(48) סוטה לח, א. סנהדרין ס, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב. הל' ע"ז פ"ב ה"ז ובכס"מ שם. מו"נ ח"א פס"א ואילך. פרדס שי"ט

בתחלתו. עיקרים מ"ב פכ"ח.

(49) שבועות לה, סע"א. רמב"ם שם.

ח. ובכן, בנוגע לשמשון – איתא בירושלמי⁶¹:

”כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל ארבעים שנה⁶², וכתוב אחד אומר והוא שפט את ישראל עשרים שנה⁶³. . . מלמד שהיו הפלשתים יראים ממנו כ’ שנה לאחר מותו כדרך שהיו יראים ממנו כ’ שנה בחייו”.

וכפי שכבר צויין בקיצור בהמכתב⁶⁴, שכיון שבכתוב נאמר ”וישפוט את ישראל”, הרי מובן שעיקר ענינו הי’ לשפוט ולהנהיג את ישראל, אלא שבשביל זה הוצרך להיות תחילה ביטול עול מלכות – שהיו הפלשתים יראים ממנו. וכיון שיראת הפלשתים ממנו נמשכה כ’ שנה לאחר מותו, לכן אפשר לומר ”וישפוט את ישראל ארבעים שנה”, כיון שעיי”ז הי’ הנהגת בני” יכולה להיות ברוחו של שמשון עשרים שנה לאחר מותו, כמו בעשרים שנה ששפט אותם בחייו.

ט. והנה, כיון שישנו כלל לדינא ש”מעלין בקודש ולא מורדין⁶⁵ ח”ו, לא מסתבר בשכל לומר שהענין ד”וישפוט את ישראל” נמשך רק בעשרים שנה ראשונות שלאחרי ההסתלקות, ולא יותר.

אלא שבנוגע לשמשון אין מקום לשאלה וקושיא מדוע נאמר שענין זה נמשך עשרים שנה – כיון שלאח”ז התחיל זמן של השופט שלאחריו, וכיון ש”אין מלכות נוגעת בחברתה⁶⁶”, הוצרך להיפסק זמן משפטו של שמשון.

אבל בנדו”ד, שמדובר אודות נשיא בישראל אשר מי יתן לנו תמורתו – הרי מובן שגם לאחר עשרים שנה נמשך הענין, ובעילוי אחר עילוי – ”מעלין בקודש”.

י. וכמו בכל ענין – יש גם על זה רמז בנגלה, ועד לדין בפועל:

ישנו פס”ד בגמרא במסכת בבא בתרא⁶⁷:

”ולמכור בנכסי אביו עד שיהי’ בן עשרים שנה”.

והטעם הפשוט בזה – כיון שעד עשרים שנים אין לו את השכל הדרוש כדי ”למכור בנכסי אביו”.

מצינו אמנם ש”הפעוטות מקחן מקח” החל מגיל שש שנים⁶⁸, ולאח”ז ניתוסף בזה מזמן לזמן, שכל שנעשה ברדעת וחכם יותר, יש לו רשות וכח יותר לבחון ולברר כיצד להתנהג בכל הענינים; אבל בנוגע ל”נכסי אביו”, שתהי’ לו מלוא הבעלות לידע כיצד לנהל את המשא ומתן ”בנכסי אביו” – הרי זה רק כשנעשה בן עשרים שנה.

– בנוגע לירושת נכסי אביו, הנה אפילו תינוק בן יומו, ברגע שנולד, הרי הוא כבר יורש, אבל צריכים להעמיד לו אפוטרופוס; וכדי שתהי’ לו שליטה בנכסי אביו למכור כו’ – צריך לילך מדרגא לדרגא, ”עד שיהי’ בן עשרים שנה”, שאז נעשית שלימות השכל (בנוגע לנכסי אביו, שלכן לא נזכרו חילוקי דרגות דבן שלושים ובן ארבעים, כיון שבגיל עשרים נעשית כבר שלימות השכל בנוגע לנכסים, אפילו נכסי אביו).

ובלשון הקבלה – כמבואר בעץ חיים⁶⁹ (והביאו רבינו הזקן בלקוטי תורה פרשת במדבר בתחילתו⁷⁰) ש”אזי נכנסים בו מקיפי אבא”, שזהו”ע שלימות המוחין – לא רק מוחין דבינה, אלא גם מוחין דאבא.

וכמבואר בזהר⁷¹ בפירוש הכתוב⁷² ”ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים”, ש”שבע שנים” הו”ע המדות, ו”עשרים שנה” הו”ע המוחין, ולאח”ז בא הענין ד”מאה שנה”, שזהו”ע הכתר, למעלה משכל והבנה.

ומזה מובן, שלאחרי שנעשה בן עשרים שנה, הנה לא זו בלבד שלא נעשה גרעון לגבי עשרים שנה, אלא אדרבה – שמתחילה העלי’ לדרגת ”מאה שנה”.

(חלק משיחת מוצש”ק פ’ בא, יו”ד בשבט ה’תש”ל – התועודיות תורת-מנחם חלק נט ע’ 90)

(68) גיטין נט, א.

(69) שכ”ד.

(70) ד”ה מבן עשרים – ב, א.

(71) ח”א קכג, א. וראה תו”מ סה”מ חשון ע’ רצד. וש”נ.

(72) ר”פ חיי שרה.

(61) סוטה פ”א ה”ח.

(62) ראה לעיל ע’ 60 הערה 18. וש”נ.

(63) ס’ שופטים טז, לא.

(64) דר”ח שבט שנה זו – הערה ד”ה עשרים שנה ”אג”ק חכ”ו

ע’ רעח).

(65) ברכות כח, א. וש”נ.

(66) שם מט, ב. וש”נ.

(67) קנו, א.

האמונה במשיח מגביהה מעל הטבע

כל רגע בגלות הוא רגע הכנה לגאולה

הגאולה ממצרים בפועל – היא בפרשת בא, שבה נאמר "בעצם היום הזה יצאו גו' מארץ מצרים". ולפני זה באה התחלת הגאולה – בפרשת וארא, שבה מסופר אודות המכות, והרי כשהתחילו המכות בטלה עבודה מאבותינו במצרים.

ועוד לפני זה – בתחילת הפרשה – נאמר "לכן אמור לבני ישראל אני הוי'", שזוהי ההודעה (וההתחלה) על הגילוי דשם הוי' דלעילא, שקשור עם הגאולה מגלות מצרים, שהיא גם ההתחלה לגאולה האמיתית והשלימה, עליה נאמר "כימי צאתך מארץ מצרים וגו'".

ולאחרי זה באה פרשת בשלח [...]

וידיעת עניין זה (שהגלות עצמה גורמת העלייה של הגאולה) פועלת שיהיה קל יותר כשנמצאים עדיין בגלות:

לא זו בלבד שיודעים שבודאי יצאו מהגלות, אלא יתירה מזה – שיודעים שכל רגע שנמצאים במעמד ומצב של גלות, מהוה הכנה והכשרה ליציאה מן הגלות אל הגאולה. ובמילא, מסתכלים על כל רגע בגלות – לא כמו רגע בגלות, אלא כמו רגע של הכנה לגאולה.

וההסברה בזה – שבכל פעולה שיהודי עושה בכל יום ויום במשך שהותו בגלות, הרי הוא מאיר עוד חלק בעולם הזה הגשמי והחומרי, ובמילא הרי הוא מברר ומזכך עוד חלק בעולם הזה הגשמי והחומרי, עוד חלק מקליפת נוגה כו', שעל ידי זה פועלים את תכלית השלימות של ימות המשיח שהוא גילוי אור אין סוף ברוך הוא בעולם הזה הגשמי, כמבואר בארוכה בתניא. וכיוון שכן, הרי מובן שצריכים להסתכל על כל רגע שבו מוכרחים עדיין להיות בגלות – לא כמו רגע של גלות, אלא כמו רגע של הכנה והקדמה לגאולה. ואז, נקל יותר להתמודד עם קשיי הגלות ולעבוד עבודתו כדבעי.

זאת ועוד – שהעבודה היא באופן שהאדם מרגיש את עצמו ל"בן חורין" ("ער איז שוין ניט אין גלות"), והיינו, שהנשמה היא במעמד ומצב של חירות, ועבודתו בגלות היא כמו "בן חורין" שצריך להוציא מישוהו אחר שנמצא עדיין בשבייה.

ועניין זה מתבטא באמונה בביאת המשיח שיבוא בכל יום – לא אמונה בדרך מקיף, אלא אמונה שחודרת בכל כוחות נפשו בדרך פנימי, ואמונה זו גופא מוציאה אותו מההגבלות של הגלות, ובמילא יכול לעבוד עבודתו מבלי להתחשב במיצרים וגבולים שמצד הגלות.

וזהו הביאור בפתגם המקובל בשם הבעל שם טוב, שכל אחד מישראל יכול לחצות נהר על גבי מטפחת "דורכשווימען אַ טייך מיט אַ פּאַטשיילע", אלא שצריך להאמין בזה. והיינו, שכאשר האמונה היא (לא בדרך מקיף, אלא) בדרך פנימי, מעמידה היא את האדם כולו, בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, במעמד ומצב שלה (של האמונה), ואז, לא ייפלא שהוא מושל על הטבע, כיוון שמציאותו היא למעלה מהטבע, וכל מציאות הטבע לא נברא אלא בשבילו, כמאמר רז"ל "בראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית", וכיוון שעניין "נקראו ראשית" הוא אצלו בגילוי, פועל הוא כל מה שצריך לפעול באין מפריע.

(תורת מנחם – ה'תש"ד – כרך יא, עמ' 40-42)

מנהגי כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע

בין שלל השיחות והמכתבים של כב' קדושת אדמו"ר נשיא־דורינו נחשפו מנהגיו של כב' קדושת אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע • כשהרבי התעניין אצל חותנו מדוע לא תועדו המנהגים • מפעם לפעם לאורך השנים, חשף הרבי ממנהגי חותנו ובכך גילה את החשיבות העצומה שלהם בעיניו • רשימה זו נביא אחדים מהם.

נכללו בספר הנ"ל וכן הוראות שונות.

חיבוק ונישוק ספר תורה

"הנהגת כ"ק מו"ח אדמו"ר.. שבעת הוצאת הספר־תורה היה מחבק אותנו בשתי ידיו ומנשק את המעיל", כך גילה הרבי בש"פ וארא תשכ"ט ('לקוטי שיחות כרך וא"ו עמ' 344).

מזוזה בשולחן

על שולחן הכתיבה והלימוד של כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה מונחת מזוזה – ראה 'לקוטי שיחות' כרך ט' עמ' 261. כרך י"ט עמ' 125 הערה 37.

מחג־סוכות לחנוכה

כ"ק מו"ח אדמו"ר היה נוהג לשלם עבור הד' מינים שבירך עליהם בחג הסוכות – בימי חנוכה – כך גילה הרבי בשיחותיו בקיץ תשמ"ה [על דיון שהתנהל בין הרבי הריי"צ והרבי נשיא דורנו (בחודש תשרי תש"ב) באותו נושא – סיפר הרבי בראש חודש סיון תש" – תורת מנחם כרך א' עמ' 85 ואילך].

לימוד מסכת סנהדרין

בנוגע לחלוקת הש"ס מידי שנה בשנה היה כ"ק

בז' אדר שני תשי"א (תורת מנחם כרך ב' עמ' 277) סיפר הרבי מה גרם לו לשמר ולתעד את מנהגיו של חמיו:

שאלתי פעם אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות מנהגיו – למה לא רשמו אותם? והשיבני: לא היו מונחים בזה. המשכתי ושאלתי: הרי ישנם ריבוי ענינים הנוגעים לפועל ומן הצורך לדעת איך להתנהג, ותגובתו היתה: באמת חבל שלא רשמו אותם.

ולכן – המשיך הרבי נשיא־דורנו – כשראיתי איזה מנהג אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, ציינתי ברשימה, ואת השייך גם לרבים, הבנתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר שכדאי לפרסם ברבים.

יצוין, כי בספר "רשימות היומן" קה"ת נ.י. תשס"ו נחשפו מנהגים רבים והתייחסויות להם שהשלימו במידה רבה את שהתפרסם מכבר ב"ספר המנהגים" וברשימות הרבי שנדפסו בסוף מאמרי ושיחות כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ [ראה ספר 'מי מלך' כרך ב' עמודים 824-825]. במדה רבה את שהתפרסם מכבר בו היתה].

להשלמת היריעה יצוין כי מנהגי אדמו"ר הריי"צ לוקטו ונערכו בספר "מנהגי הרביים" (לדורות, עמ' 262-302).

ברשימה זו השתדלנו להביא דברים שלא

ואחר־כן יתחיל עוד הפעם ויפסיקוהו אז", אגרות־קודש כרך ט"ז עמ' ג. כרך י"ז עמ' צח.

תשעה באב אחר חצות היום

"בתשעה באב לאחר חצות היום לא הייתה ניכרת עליו [הרבי - כ"ק מו"ח אדמו"ר] מתיחות ועצבות" - גילה הרבי בכ"ף מנחם אב תשי"א (תורת מנחם כרך ג' עמ' 262).

לענות לכל השואלים

בי"ד כסלו תשט"ו כותב הרבי (אגרות־קודש כרך יו"ד עמ' קמב):

בכלל מנהגי ע"פ מה שראיתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לענות לכל השואלים, ובפרט לבני תורה, ובפרט כשיש להבטיח (באווארענען) על־ידי־זה טעות הרבים, ואולי גם מקום לאיזה תיקון...

בבוקר — לימודי קודש דווקא

בהזדמנויות אחדות סיפר הרבי כי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ עמד בתוקף על־כך שבמוסדות בהם לומדים לימודי חול הרי שבשעות הבוקר ילמדו לימודי קודש דווקא, ולימודי חול יהיו לאחר חצות היום (השווה: תורת מנחם כרך יב עמ' 55). יותר מפעם אחת הזכיר הרבי את השתדלותו של כ"ק מו"ח אדמו"ר לקבץ ה"כתבים" של רבותינו נשיאינו - לקנותם או להשיגם מכל מקום שבו נמצאו.

חיפוש אתגרים קשים

ב'יחידות' לסטודנטים יום ה' כ"ג מנ"א תשי"ט התבטא הרבי בין השאר ('תורת מנחם' כרך כו עמ' 203 א"ב:ג):

כ"ק מו"ח אדמו"ר חיפש תמיד דבר שקשה להביא לידי ביצוע, דבר שאף אחד לא רצה לעשות מרצונו, והתחיל לפעול בו בצעדים מהפכניים. שדה הפעולה הקשה יותר כדי לפעול בו ולא את הנוח יותר. האתגר הוא גדול יותר כמו בברוקלין. כ"ק מו"ח אדמו"ר רצה להיות במקום שבו יוכל להשפיע על מספר גדול של תלמידים.

מו"ח אדמו"ר לוקח לעצמו ללמוד - נוסף על שאר שיעוריו - את מסכת סנהדרין - כך סיפר הרבי בי"ט כסלו תשכ"ה (תורת מנחם כרך מב עמ' 31):

וטעם הדבר מכיון שתפקידו להיות רועה עמו ישראל באמונה, ולזה שייכת חלקו בתורה - סנהדרין שענינה להורות לישראל (ראה גם שיחת ש"פ וישב תשכ"ה - שם עמ' 63; סה"ש תשנ"ב כרך ב' עמ' 490 הערה 141; שיחת יו"ד שבט תשל"ה).

פתילות ישנות לנר חנוכה

כ"ק מו"ח אדמו"ר לא נהג לקחת בכל יום מימי חנוכה פתילות חדשות לנרות חנוכה, אלא היה משתמש בפתילה הישנה - כך גילה הרבי בש"פ וישב שבת חנוכה תשט"ז (תורת מנחם כרך ט' עמ' 303).

סגירת ספר על־ידי הפותח

בש"פ כי תשא תשכ"ד (תורת מנחם כרך לט עמ' 192 ואילך) סיפר הרבי:

ראיתי פעם שכ"ק מו"ח אדמו"ר העיר, בדרכי נועם, למוישהו שהשאיר ספר פתוח, שצריכים לסגור את הספר. ובידעי עד כמה ה' כ"ק מו"ח אדמו"ר נוהר שלא להטריח כו' אמרתי לכ"ק מו"ח אדמו"ר שלכאורה היה יכול להורות לי לסגור את הספר? והשיבני שנוסף לכך שהספר צריך להיות סגור, יש ענין שהלומד עצמו יסגור את הספר. "הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר, לומר שִׁמַח תשמח (ולא שִׁמַח)" - 'אגרות־קודש' כרך ג' עמ' צב.

גיל השידוכין־נישואין

"כ"ק מו"ח אדמו"ר הנהיג שבשנות העשרים המוקדמות צריכים להתעסק ולעסוק בשידוך כפשוטו למטה מעשרה טפחים", תורת מנחם כרך ח"י עמ' 202.

הפסקת חתן באמצע אמירת תורה

"הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר [לגבי המנהג שמפסיקים חתן באמצע אמירתו דברי־תורה] שצוה להשלים [המאמר חסידות] המאמר כולו,

שתיקה כהסכמה?

עד כמה יש ללמוד משתיקתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, הנה לפעמים כותב הרבי ('אגרות קודש' כרך יב עמ' שכו) "בבית הכנסת שבו התפלל כ"ק מו"ח אדמו"ר.. נשיא ישראל, ערכו איזה פעמים כנוס של תלמידות, וגם בחיי כ"ק מו"ח אדמו"ר בעלמא דין".

ומאידך ראה תורת מנחם כרך מד עמ' 323: ממאורע הנ"ל שכ"ק מו"ח אדמו"ר לא העיר להמוהל שצריך ללבוש טלית, אין להוכיח שמנהג ליובאוויטש שאין המוהל לובש טלית – כי ידוע שדרכם של רבותינו נשיאינו שלא היו מתערבים אפילו בעניני בית הכנסת, כל זמן שלא שאלו את חוות דעתם.. ומזה שכ"ק מו"ח אדמו"ר לא העיר, אין להסיק שזהו מנהג חב"ד.

ומענין לענין: בהתוועדות זאת חנוכה תשל"ט (שיחות קודש תשל"ט כרך א' עמ' 601) הסביר הרבי שאין להביא ראיה ממה שלא ראינו אצל רבותינו נשיאינו הידור בנתינת צדקה בימי חנוכה: "אינך מבין מהי נתינת צדקה אצל הרבי!..."

חידושים בחסידות שחידש ושרף והצטער...

בצעירותו רשם כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ שע"ה 375 פרקים בסוגיית רצון ותענוג מי מכריח את מי, שרפם ולאחר-מכן התחרט עליהם.

במכתבו מ"ב אייר תשט"ו ('אגרות קודש' כרך יא עמ' צב) מסביר הרבי כי יש קשר בין מספר שעה לרצון ותענוג שהם כתר, עתיק ואריך, באדם התחתון, ובמילא גם באדם העליון – הרבי מציין למאמרי אדמו"ר הזקן בלקוטי תורה ולמאמר של הרבי רש"ב בהמשך תרס"ו.

למה שרף ולמה התחרט?
מסביר הרבי:

ובהנוגע למה ששרפם ואחר-כך התחרט, הנה יש לומר בדרך אפשר, שכיון שהמדובר בפנימיות התורה לא רצה לאמר דבר שלא שמע [=ישירות] מרבו... ואחר-כך הצטער על זה כיון שהמדובר הוא – בהבנת ענין שקבלו מהרבי.

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת – לאור תורתו והדרכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת בא'

ד' בשבט

בהפטרה מודפס בכמה חומשים "קָרַן מְצַפֵּן בְּאֶבֶן", וזו טעות, אלא צריך לומר "קָרַץ מְצַפֵּן בְּאֶבֶן", כמו שכתוב בנביא (ירמיהו, כ.).

יום שישי

יו"ד בשבט

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זי"ע: להדליק [ביום חמישי לפנות ערב, בכל בית, תיכף אחר (התחלת) השקיעה]⁵ נר שידלק כל המצת' לעת⁶. אם אפשר בקל - נר של שעווה⁷. בשעת התפילה ידלקו חמישה נרות⁸. יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארצייתו, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני - שחרית, שלישי - מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.
* בימי ההילולא של רבותינו נשיאינו - אומרים

[סדר ההכנות ליום ההילולא והנהגות יום ההילולא עצמו - נעתקו ממכתב הרבי מראש חודש שבט תשי"א². שאר המנהגים סומנו בכוכבית בתחילתם]:
שבט קודש שלפני היארצייתו ישתדלו לעלות לתורה.
אם אין מספר העליות מספיק - יקראו בתורה בחדרים שונים³, אבל לא להוסיף על מספר הקרואים.
ישתדלו שמפסיר יהיה הגדול שבחבורה - בריצוי רוב המניין - או עלפי הגורל.
* הוראת הרבי, לערוך 'קידוש' והתוועדות בשבת זו⁴.

1) סיפר הרה"ח ר' יוחנן גורדון ע"ה, גבאי דביהמ"ד בבית חיינו: פעם קראתי בתורה בפ' בא לפני כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע (ביו"ט ראשון דחג' הפסח, כאשר מרוב חולשתו לא עלה אז למפטיר אלא לשלישי), וקראתי את הפסוק (יבלא) "קומו צאו מתוך עמי", כשתיבת 'קומו' בטעם 'מהפך', כרגיל, ושמעתי שאדמו"ר קורא עמי תיבה זו בטעם 'תיב' (מפי הרהמ"ח 'אוצר מנהגי חב"ד'). וכיוון שלאחר החיפוש לא נודע על מסורה או הנהגה כזאת, קרוב לומר שהיתה זו הנהגה אישית (ואולי חד-פעמית) של הרבי הרי"צ, והוא ע"ד קריאת 'והארץ היתה תהו' פעם אחת בצורות שונות ע"י אדמו"ר ה'צמח צדק' (סה"ש תש"ד עמ' 25, בלה"ק עמ' כג) ועד"ז בהפטרה (אוצר סיפורי חב"ד ח"י עמ' 225).
2) אנ"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.
3) כאשר לפחות שישה מתוכם לא שמעו קריאת התורה, קצות השולחן סי' כה ס"ד. ואפשר אף לפני תפילת שחרית, כנפוץ בין אנ"ש ובבית חיינו (עיין אנ"ק ח"ד עמ' ד, שלא חייב להיות קשר בין התפילה לקריאת התורה. וע"ע המובא בפסקי תשובות סי' קלה סק"ג. 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות).
4) מי שמאזין לקריאת התורה במניין אחד ובדעתו להיות אחד מששת השומעים בקריאה נוספת, יכון שלא לצאת ידי חובתו בקריאה זו (אך כמובן צריכים להיות שישה שכן מתכוונים לצאת בה).
5) בעליית הנשמה בש"ק שלפני ההילולא נשאת כבר הנשמה בדרגת העלייה דיום הש"ק (ואינה חוזרת למקומה כבכל שאר השבתות) עד בוא העלייה דיום ההילולא. ויש להוסיף, שהשייכות

דיום הש"ק שלפני יום ההילולא ליום ההילולא היא בהדגשה יתירה בנדו"ד שההסתלקות עצמה היתה ביום הש"ק פרשת בא - ר"ד משחת ש"פ בא, ו' שבט ה'תשי"ב, 'תורת מנחם - התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 286.
5) ע"פ ספר-המנהגים עמ' 79 בקשר ליארציית פרטי. ובנטעי גבריאל הל' אבילות ח"ב פע"ה ס"א כתב בטעות שמנהג חב"ד להדליק לפני השקיעה.
6) הכוונה (כמפורש בס' המנהגים שבהערה הקודמת) עד צאת הכוכבים למחרת (אם כבה עד אז - מדליקים אותו שוב, ואם התקלקל - מדליקים נר אחר).
7) ראשיתית: "הקיצו ורננו שוכני עפר" (מהמכתב הנ"ל). למעשה, נר של שעוות דבורים טהורה אינו זולק יפה (מוציא גאזים רבים וכבה מהר, מלבד באבוקות-הבדלה שכולה פתוחה לאוויר), ונרות השעווה המצויים בשוק מעורבים באחוז גבוה של סטיארין. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיים המנהג כראוי (וכנראה המציאות בזה אינה דומה להמבואר בשו"ע אדה"ז סי' רסד ס"ח).
8) כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה (משחת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע) - ספר-המנהגים עמ' 79. וראה 'רשימות' חוברת קפג עמ' 16, אופן מנהג זה בעבר.

בבוקר קודם התפילה - [ילמד כל אחד לעצמו]
פרק תניא¹⁵, וכן לאחר [סיום המאמר שאחרי]
תפילת מנחה¹⁶.

בבוקר קודם התפילה - ירים כל אחד תרומה
להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל
אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.
נתינת הצדקה (בקשר עם 'שבת וכיו"ב) -
שייכת גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן
דבר הצדקה שייך יותר¹⁷.

לאחר תפילת הבוקר וחזרת הדא"ח - יקרא
כל אחד פדיון נפש¹⁸ (הנשואים - כמובן בחגירת
אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-
פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר - יצייר לעצמו,
בעת קריאת הפ"נ, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"נ
אחרי כן בין דפי מאמר, קונטרס וכו' שלו. ולשלחו
(אם באפשרי - בו ביום) על מנת לקראתו על
הציון שלו¹⁹.

במשך המעת לעת - ללמוד פרקי המשניות של
אותיות השם²⁰.

במשך המעת לעת - לעשות התוועדות²¹.

אחר התפילה (בבוקר - אחר אמירת תהלים)
ללמוד (יסיים¹⁰ בקול¹¹) המתפלל לפני התיבה
פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחרי כן יאמר
המשנה: "ר' חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר". בלחש
- איזה שורות בתניא¹², קדיש דרבנן.
אחר תפילת ערבית - יחזור חלק מהמאמר
דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס
עד¹³) בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה,
ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו
אחר תפילת מנחה.

* נקבע המנהג אצל כמה וכמה ללמוד בכל
שנה גם פרק מעשרים הפרקים (של "באתי לגני"
תש"י והמאמרים שבהמשך לו) השייך לכל שנה,
לפי הסדר¹⁴. וכן את המאמרים שאמר הרבי
על פרק זה. באופן שכאשר נשלמו עשרים שנה
(בשנים: תש"ל, תש"נ ותש"ע), מתחילים המחזור
מחדש. בשנה זו, במחזור הרביעי - לומדים פרק
ח' מהמשך והמאמרים: "באתי לגני" תשי"ח
ותשל"ח.

15) נפוץ בין אנ"ש ללמוד אנה"ק סי' ז"ך, ללא הביאור. וראה
אנה"ק דבעל ההילולא ח"א עמ' שצ, שהורה ללמוד 'פרק כ"ז'
ביום ההילולא ב' ניסן אחר ערבית, את הביאור - בשחרית קודם
התפילה, וקודם מנחה אנה"ק 'פרק כ"ג'.

כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארציט-הילולא דרבתינו
נשיאנו פרק זה, במסגרת המנהג - ש"דאי לפרסם ולחוק'
- ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה
'התוועדות' תשמ"ט ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ' 75
הורה הרבי, ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש, היינו גם
לפני אמירת "הריני מקבל", כלומר שתחילה למדו פרק תניא, ורק
אח"כ פתחו את ה'סידור'.

16) כנ"ל - הביאור לאנה"ק האמורה.

17) ספר-המנהגים עמ' 85, עיי"ש בהערות. וכן בקשר לטף, ע"פ
הוראת הרבי, ובפרט בשנים האחרונות, לשתף גם אותם בכיו"ב,
וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומם.

18) כמה מנהגים בקשר לכתיבת פ"נ, נקבצו בהתקשרות' לג' תמוז
אשתקד.

19) מס' הפקס באוהל: 1-718-723-4444

20) כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים יחסית:

י - יומא פ"ב; ו - דמאי פ"ב; ס - תענית פ"ב; ז - חלה פ"ב; י -
ביכורים פ"א (אפשר גם לחזור על יומא פ"ח - אנה"ק כרך יז, עמ'
רעא); צ - פרה פ"ט; ח - שבת פכ"ב; ק - נדרים פ"ח.

21) אצל הרבי היה הסדר בהתוועדות: קודם מאמר חסידות,
ואחרי כן סיום מסכת (ראה שיחת מוצש"ק י' בשבת תש"ל ס"ז).

בעת ההתוועדות של י' בשבת בכל שנה, נהג הרבי לומר מאמר
המתחיל בפקס 'באתי לגני'. בכל שנה נהג הרבי לבאר פרק אחד

9) מלבד אם בלאו-הכי הוא יום שאין אומרים בו תחנון - ספר'
המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, שהובאה
ונתבארה בשיחת כ' מנחם-אב ה'ש"ת (התוועדות ח"א עמ' 172),
ושם נמסר הטעם בשמו שזוהו הזמן היותר טוב לבקש ולפעול.

וביאר הרבי, שחסידי פולין אין אומרים תחנון, מפני שהעלייה
שביום היארציט אצל הצדיק שב'אמנתו יתק' פועלת עליה אצל
כל מקושריו, אבל חסידי חב"ד שתובעים מהם פנימיות ועבודה
דווקא, רוצים להעלות גם את הנוף ולטהרו, ולכן גם אז אומרים
תחנון. וראה גם 'רשימות' חוברת סט עמ' 9. ובשיחות קודש: ש"פ
עקב תשי"ג ס"ד ('תורת מנחם - התוועדות' ח"ט, תשי"ג ח"ג עמ'
115). שמח"ת תש"ז ס"ג (שם חט"ו, תש"ז ח"א עמ' 129). י"א
ניסן תשכ"ב ס"א. ש"פ אחרי תשכ"ז ס"ב. ש"פ יחי תש"ל ס"ה.
וש"נ עוד.

10) בספר-המנהגים עמ' 77: "הדיוק הוא לסיים הפרקים אחרי
התפילה", דהיינו שאפשר ללומדם עד הסיום גם לפני כן. רבים
מהאבלים רגילים ללומדם לפני חזרת הש"ץ וכיו"ב. ויש לברר
אם שייך בזה המבואר בשיחת שבת בראשית תש"ל, שאין ראוי
להוסיף מאומה בתוך התפילה, ושלכן גם אמירת שיעור תהלים
היא בדווקא אחרי "אך צדיקים".

11) ספר-המנהגים עמ' 6.

12) י"א שהרבי נהג לומר (בשנות האבלות עכ"פ) את התיבות:
"ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש" - 'מנהגי
מלך' ס"ע 32.

13) ספר-המאמרים תש"י עמ' 111.

14) על-פי הערה 23 בסה"מ מלוקט הישן ח"ב עמ' רלח, ובסה"מ
מלוקט על סדר חודשי השנה ח"ב עמ' תו. וכן נהג הרבי.

מגבית בעד 'קרן תורה'²³.

הליכה לאוהל'

* "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר ... שקודם
ההליכה על ציון ואוהל - נוהגין שאין אוכלין,
אבל שותים"²⁴.

[כמה מהנהגות הרבי ב'אוהל', וכן הנחיות
לכוהנים המבקרים שם, נדפסו ב'התקשרות', סוף
גיליון תתפד].

23 ספרי'המנהגים עמ' 96. עניינה - לסייע (ללא פירסום שם
המנדבים) לבחורים המשקיעים כמה שנים ללימוד תורה ללא
חשבונות אודות פרנסה (דברי הרבי במעמד ייסוד הקרן, שיחת י'
בשבט תשט"ו ס"ל-לא, תורת מנחם כרך יג עמ' 247 ואילך).
24 ספרי'המנהגים שם, וש"נ. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח עמ'
רפב. והכוונה לא רק להקפיד שלא לאכול בגלל האמור בוהר שאין
ללכת שמה ללא תענית [פ"א אמר הרבי לאחד התמימים שאכל
לפני שהלך לאוהל: "א רחמנות אויף דיר" [=רחמנות עליך...]] -
יומן תש"י, נספח ל'שיחות קודש - תש"י החדש עמ' 226], אלא גם
להקפיד לשתות תחילה (וכן הקפיד הרבי), כדי שלא להיות בכלל
"מרעיב עצמו ולן בבית הקברות" (ראה גם בגשרי'החיים ח"א ס"ע
שו, ובנטעייגבריאלי הל' אבילות ח"ב עמ' תרכ"ג. בנטעייגבריאלי
שם כתב, שלכן נמנע הרבי מלבקר באוהל ביום התענית). וע"ע
דיון בזה ב'התקשרות' גיליון תיב עמ' 19. ולהעיר עוד מסיפורו של
חבר המזכירות הרה"ח ר' בנימין קליין ז"ל, שלפעמים היה הרבי
אוכל פיסת שוקולד לפני הנסיעה לאוהל. כן להעיר מיומנו האישי
של כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח מביקורו בארה"ק בשנת תרפ"ט ('מסע
הרבי בארה"ק' עמ' 252 ועמ' 255), שבים ה' מנ"א אכלו מזונות
בשכם ואח"כ נסעו לציוני האר"י וכו' בצפת, וביום ז' מנ"א בשעה
12 היתה סעודה, ואח"כ נסעו לקבר רחל. ואם כי מצב בריאותו של
הרבי היה קשה אז, עד שביקשו ממנו לבל יתענה בת"ב (שם עמ'
256), הרי לכאורה השתתפו בזה גם המלווים אותו. וצ"ע. ומאידך
בלקוטי'דיבורים ח"ד ליקוט לו, ברשימת המאסר עמ' 1354, מספר
אדמו"ר מהור"י צ"ח שהלך ל'אוהל' בעודו בתענית ממש. ואולי היו כל
אלה מצבים מיוחדים, וע"ע. וכן צ"ע אודות החתנים והכלות (ובני
משפחותיהם) שנוסעים ביום החתונה (שמתענים בו) לאוהל.

[מכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא,
מהנכון לפתוח בדבר תורה של בעל ההילולא²²].

לקבוע שעה במשך ה'מעתי'לעת' - לבאר לבני
ביתו שי' אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר ועבודתו אשר
עבד בה כל ימי חייו.

במשך ה'מעתי'לעת' - לבקר (אלו הראויים
לזה) בבתי'הכנסיות ובבתי'המדרשות אשר בעיר,
לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח
אדמו"ר ... לבאר אודות אהבת כל ישראל שלו,
להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים,
לימוד חומש עם פירוש רש"י - ובמקומות
המתאימים - גם על-דבר לימוד התניא כפי
שחלקו לימות השנה.

- אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך
התוועדות.

במשך המעתי'לעת - לבקר (המוכשרים לזה)
במקום כינוסי הנוער החרדי - ולהשתדל, ככל
האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער
שלעת עתה עדיין אינו חרדי - ולבאר להם איך
שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח
אדמו"ר, לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה
והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו
את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל
המרץ החום והחיות שהם מסוגלות הנוער.

מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום,
ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט,
ובפרט ביום השבת'קודש שלאחריו.

* בעת ההתוועדות די' בשבט, נהג הרבי לעשות

בהמשך ההילולא לפי הסדר. תשי"א-תשל"ל. תשל"א-תש"נ וכו'.
הרבי ביאר את הפרק בפרטיות, בצירוף ביאורים מתורתו של כל
אחד מרבותינו נשיאינו, מהבעש"ט ואילך (ראה 'כפר חב"ד' גיליון
795 עמ' 24).
22 שיחת כ' מנ"א תשל"א בתחילתה.

כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

פקודת יום

כתפיים רחבות לפעול השליחות

ומה שמסיים במכתבו, שלפעמים רבות נופל במחשבתו ואומר לעצמו מי הוא המטיף מוסר וכו', הנה בכלל ידוע מרז"ל אלמלא עוזרו אין יכול לו, ובמילא לא הוא המטיף ולא הוא האומר מוסר אלא שמוסר דברי אמת הלקוחים מתורת אמת, ובפרט חסיד העומד בהתקשרות לנשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הרי אין עליו אלא מילוי שליחות ובמילא כח המשלח עמו,

וכ"ק מו"ח אדמו"ר יש לו גענוג ברייטע פלייצעס דורכפירן (כתפיים רחבות מספיק לפעול) שליחותו בכל מקום ובכל זמן עלידי כל אדם, ובלבד שיעמוד השליח בקישור עם המשלח.

(אגרות קודש, כרך ו', עמ' שמש - בהוספות קלות)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש